

Dosarul nr. 2ra-1262/22
2-21074610-01-2ra-08092022

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central – M. Bușuleac
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco

ÎNCHEIERE

25 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Moscovciuc către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 19 mai 2021 Serghei Moscovciuc a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 13 iunie 2017 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită cauza penală nr. 2017978202 conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (11) Cod penal.

Potrivit temeiurilor de urmărire penală s-a constatat că la data de 06 mai 2016 Inspectoratul Fiscal de Stat Cahul a depus cerere de intentare a procesului de insolvență în privința SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul” cu sediul în s. Crihana Veche, r. Cahul.

În motivarea cererii s-a indicat că debitorul SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul” are datorii față de bugetul public național în sumă de 573 303,49 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 13 mai 2016 a fost primită spre examinare cererea introductivă depusă de către creditorul IFS Cahul, cu punerea sub observare a SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”, fără a i se ridica dreptul de gestionare a patrimoniului propriu, cu desemnarea în funcția de administrator provizoriu a Tatianeii Bostan, în scopul prevenirii modificării stării patrimoniului debitorului.

În procesul judiciar au înaintat cereri 32 foști salariați pentru admiterea creanțelor în sumă totală de 902 631,94 lei, ceea ce constituie restanța la salarii.

Totodată, în cadrul procesului s-a stabilit faptul că administratorul SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”, Serghei Moscovciuc a prezentat date precum că în perioada 01-31 martie 2016 în casa întreprinderii au fost încasate 100 000 lei, în perioada 01-30 aprilie 2016 - 100 000 lei și în perioada 01-29 iulie 2016 - 1 250 000 lei, care au fost eliberați administratorului Serghei Moscovciuc în vederea achitării plăților salariale și datoriilor acumulate. Ulterior, administratorul Serghei Moscovciuc, care, acționând contrar prevederilor Codului muncii, a achitat către IFS Cahul suma de 300 000 lei în contul stingerii restanțelor înregistrate, iar în judecată a prezentat solicitarea adresată filialei Cahul a BC „Moldova-Agroindbank” SA privind solicitarea de deschidere a conturilor pentru 65 de persoane pentru achitarea datoriilor salariale.

La data 02 septembrie 2016 Curtea de Apel Cahul a dispus respingerea cererii introductive și refuzul în intentarea procesului de insolvență față de debitorul SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”.

La data de 27 iulie 2018 administratorul SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”, Serghei Moscovciuc, a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (11) Cod penal, abuz de serviciu, conform indicilor, folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală ori care lucrează pentru o astfel de organizație a situației de serviciu, a bunurilor organizației în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, soldate cu urmări grave, exprimată prin aceea că, exercitând funcția de administrator al întreprinderii, contrar prevederilor art.47, 69, 70 și 87 al Legii privind societățile pe acțiuni și art. 143, 144 din Codul muncii, a tăinuit și denaturat premeditat informația despre activitatea economico-financiară a societății, precum și a dispus de mijloacele bănești contrar prevederilor legale a cadrului normativ ce reglementează activitatea și Statutul Societății pe Acțiuni aprobat, neachitând prioritar restanțele salariale, iar prin acțiunile respective fiind cauzate pagube în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.

Prin ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 26 octombrie 2018 s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuțului Serghei Moscovciuc referitor la incriminarea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (11) Cod penal, deoarece nu au fost probate elementele infracțiunii.

În motivarea ordonanței s-a indicat faptul că organul de urmărire penală nu a stabilit alte probe pertinente prin acțiunile de urmărire penală întreprinse care demonstrează că bănuitul Serghei Moscovciuc, în calitate de administrator al SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”, a săvârșit în mod deliberat fapte de abuz în serviciu, anume că acționa în detrimentul întreprinderii sau foștilor salariați.

Reclamantul Serghei Moscovciuc în motivarea cerinței privind repararea prejudiciului moral a indicat că a fost bănuit de comiterea unei infracțiuni grave, ceea ce constituie o bănuială destul de serioasă, cu un impact puternic negativ atât asupra imaginii persoanei bănuite, cât și asupra întregii familii a bănuitului.

Un alt criteriu de evaluare a intensității suferințelor morale pricinuite prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii este determinat de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei.

În acest sens, în privința SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul” a fost depusă o cerere de intentare a procesului de insolvență, iar la data de 02 august 2016 Curtea de Apel Cahul a dispus respingerea cererii introductive și refuzul la intentarea procesului de insolvență față de debitorul SA „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”. Astfel că neîntemeiat a fost introdusă cererea de intentare a procesului de insolvență, fiind invocat faptul că S A „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul” are datorii față de bugetul public național, inclusiv față de salariați.

Mai mult, în momentul în care reclamantului Serghei Moscovciuc i s-a imputat comiterea infracțiunii de abuz de serviciu, prevăzută de art. 335 alin. (11) din Codul penal, acestuia i-a fost prejudiciată enorm imaginea profesională și reputația, or, faptele ilicite imputate erau legate nemijlocit de exercitarea atribuțiilor de serviciu în calitate de administrator al Societății pe Acțiuni „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul”. Aceasta s-a manifestat prin pierderea încrederii în legalitatea acțiunilor întreprinse de către Serghei Moscovciuc atât de către clienți, cât și în special de către angajați.

Reține că o importanță deosebită la evaluarea suferințelor morale pricinuite prin tragerea ilegală la răspundere penală o are durata urmăririi penale. În acest sens, urmărirea penală pe cauza penală nr.2017978202 a fost pornită la data de 13 iunie 2017. Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a fost emisă la data de 27 iulie 2018, iar ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a reclamantului Serghei Moscovciuc a fost emisă la data de 26 octombrie 2018. Astfel, deși urmărirea penală pe cauza penală respectivă a durat aproximativ 1 an și 4 luni, reclamantul menționează că pe toată perioada respectivă a trăit stări de nervozitate, umilință, disconfort enorm, or, acționând licit și cu bună-credință, acestuia i s-a imputat neîntemeiat comiterea infracțiunii prevăzute la art. 335 alin.(11) Cod penal.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere penală a organului de urmărire penală și a procuraturii, în cuantum de 100 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Serghei Moscovciuc suma de 25 000 întru compensarea prejudiciului moral.

Nefiind de acord cu hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central, la 10 noiembrie 2021 Ministerul Justiției a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central.

Instanțele ierarhic inferioare au menționat că prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, care este irevocabilă, se atestă că punerea reclamantului Serghei Moscovciuc sub acuzație penală în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal a fost ilegală, având în vedere că acuzația penală nu și-a găsit confirmare, or, Serghei Moscovciuc a fost scos de sub urmărire penală din motiv că în acțiunile acestuia nu s-au stabilit elementele componente de infracțiune prevăzută de art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală și de procuratură în privința reclamantului Serghei Moscovciuc i-au cauzat acestuia o stare de disconfort prin faptul că au intervenit cu acuzații de ordin penal și au fost petrecute acțiuni de urmărire penală care au atentat la garanțiile constituționale, cauzând un prejudiciu moral, considerente din care statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel. Drept urmare, reclamantul Serghei Moscovciuc, în baza prevederilor art. 1998, art. 2007 Cod civil și art. 3, art.11 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru atragere neîntemeiată la răspundere penală.

Ținând cont de cele indicate supra, instanța de apel a stabilit că cu titlu de prejudiciu moral cauzat lui Serghei Moscovciuc prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, corect a fost conchisă necesitatea încasării sumei de 25 000 lei, care este în corespundere cu materialele cauzei civile și care poate atenua suferințele psihice suportate de Serghei Moscovciuc.

La 30 august 2022 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la soluționarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. A susținut că acțiunile organului de urmărire penală nu pot fi apreciate ca fiind ilicite în sensul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Acțiunile organului de urmărire penală au fost perfect legale și nu au fost contestate de către Serghei Moscovciuc la etapa corespunzătoare, iar drept rezultat, deși formal ar dispune de dreptul pretins în condițiile art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, în privința acestuia nu au fost comise acțiuni ilegale, or în lipsa temeiului statuat în art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, prejudiciul pretins a fi cauzat reclamantului nu este reparabil în sensul legii date. Instanța de apel și cea de fond urmau să indice expres care anume act ilicit justifică răspunderea statului.

În conformitate cu articolul 433 lit. a), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Completul constată că, în speță, cererea de recurs este îndreptată împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, care are calitatea procesuală de pârât și este îndreptățit să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Conform avizului de recepție, anexat la materialele cauzei, se atestă că Ministerul Justiției a recepționat decizia motivată la data de 09 august 2022. Prin urmare, recursul declarat la 30 august 2022 de către Ministerul Justiției este în termen.

Prin referința din 03 octombrie 2022 intimatul Serghei Moscovciuc a solicitat de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța

judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Justiției al Republicii Moldova și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (11) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas